

Asociácia polio v SR

republiková špecifická
organizácia SZTP

INFORMÁTOR ASOCIÁCIE POLIO V SR

Ročník XXVI.

2/2021

Obsah

- Predslov
- MDOZP a zjazd SZTP 2021
- Boli sme na MDOZP a zjazde SZTP v Hokovciach
- Čo nové v SZTP
- Na cestách:
 - Trenčianske Teplice
 - Pokovidové leto 2021: Hokovce / Trenčianske Teplice / A ešte Janské Lázně a druhé Trenčianske Teplice
- Aktuálne dianie v Európskej únii polio
- Kremnická barlička 2021 – sedemnásty ročník
- Aj túžba po mori sa nám môže splniť
- Skúsenosti z NRC Kováčová
- Vyznanie
- Gratulácie k narodeninám
- Jubilanti v roku 2022

Milí priatelia,

blíži sa koniec roku, možno by bolo dobre urobiť aj bilanciu ako prebehol. Prvý polrok bol dosť hektický, obmedzovali nás protipandemické opatrenia, vo veľkom sa očkovalo. My sme si napriek všetkému naplánovali dva 7-dňové rekondičné pobyty a jeden 6-dňový rekreačný pobyt. Prvý pobyt mal byť pôvodne v máji v hoteli Hviezda Dudince (naš oblúbený hotel Satelit v Piešťanoch, žiaľ, zavreli nastálo). Nemohol sa uskutočniť – hotel bol pre pandémiu dočasne zavretý. Naš termín nástupu sa posúval 4-krát, až nakoniec 16. júna bol hotel sprevádzkovaný a mohli sme nastúpiť. Nástup bol trochu chaotický, opatrenia veľmi prísne, v budove povinnosť nosiť respirátory, v jedálni naberať jedlo v rukaviciach a pod. Všetko doteraz neznáme, ale zvládli sme to. Vedenie hotela nám vychádzalo v ústrety, pán riaditeľ prišiel medzi nás a zisťoval, čo by sme potrebovali. Napríklad zakúpili ihneď stoličky do sprchy, čo sme veľmi ocenili. Strava bola vynikajúca, personál v jedálni nám pomáhal nosiť jedlo na stoly.

Mohli sme sa aj stretnúť a zaspievať si pri gitare. V kaviarni na terase bola aj živá hudba, pri ktorej si niektorí z našich aj zatancovali. Myslím, že pobyt bol vydarený.

Ďalší rekondičný pobyt bol začiatkom augusta v Hokovciach. Tu sme mali šťastie na počasie, lebo týždeň pred nástupom a aj po našom odchode bolo chladno a pršalo. V Hokovciach si naši členovia plne užívajú hlavne vonkajší bazén, pri ktorom trávajú celé popoludnia.

Sestrička na procedúrach nás už vítala ako starých známych a my sme sa tam cítili naozaj dobre. Rúška v interiéri sme už brali ako samozrejmú. Dva večery v týždni nám hral pán harmonikár, s ktorým sme si od srdca zaspievali. Večery sme trávili na terase pri gitare a chladených nápojoch. Jeden večer na posedení sme si urobili aj tombolu, na ktorú naša Helenka Kánová vždy pripraví veľmi vkusné balíčky. Aj tento pobyt skončil k spokojnosti účastníkov. Ešte nás čakal posledný tohtoročný pobyt v Trenčianskych Tepliciach v novozrekonštruovanom hoteli Slovakia. O tomto pobyte sa dočítate v príspevku Anky Porembovej a Mariky Mruzkovej.

Záverom by som vám chcela zaželať, aby ste boli zdraví a šťastní, aby sme sa aj budúci rok mohli stretnúť.

Alica Suchá

MDOZP a ZJAZD SZTP 2021

Oslavy Medzinárodného dňa osôb zo zdravotným postihnutím sa konali s ročným oneskorením vzhľadom na pandemickú situáciu v SR. Zorganizovať oslavy sa podujala Okresná organizácia SZTP Levice, pod záštitou primátora mesta Levice RNDr. Jana Krtika. Vlastné podujatie sa uskutočnilo v priestoroch Park hotela Hokovce v dňoch 22. až 24. septembra 2021. Priestory Park hotela, ako aj jeho okolie, maximálne splnilo očakávania účastníkov osláv MDOZP. Väčšina účastníkov tento hotel navštívila už individuálne, alebo na týždenných rekondičných pobytoch. Aj napriek opatreniam, ako boli dezinfekcie rúk, nosenie respirátorov, sedenie iba vo štvorici pri stole, na skvelej nálade podujatia to neubralo. Za našu Asociáciu polio sme sa zúčastnili traja zástupcovia – Ing. Alica Suchá, PhDr. Štefan Grajcár a ja. Števo Grajcár nás svojim autom pozbieral a v daždivom počasí bezpečne doviezol do Hokoviec.

Po chutnom obede a ubytovaní sme sa stretli v hale hotela, kde nás usporiadatelia z OC SZTP Levice, pani Júlia Vrzalová a pán Martin Drdoš, so svojím dvanásťčlenným organizačným kolektívom oboznámili s priebehom športového dňa. Za primátora mesta Levice sa prihovril zástupca primátora pán Mgr. Peter Benčík, ktorý nás privítal a poprial úspešný športový deň, úspešný priebeh nastávajúceho Zjazdu SZTP, príjemný pobyt v Hokovciach, príjemný kultúrny večer a nezabudol pripomenúť dobrú spoluprácu mesta Levice s OC SZTP Levice.

Športovými disciplínami boli – slalom na vozíku, hod šípkami na terč, streľba zo vzduchovky ležmo, hod granátom na cieľ, bowling a plávanie voľným spôsobom vo vnútornom bazéne hotela. Milo nás prekvapilo počasie, po daždivom dopoludní sa poobede ukázalo krásne slniečko, ktoré nám spríjemnilo celé športové podujatie. Vďaka skvelej organizácii športových disciplín sa vlastné súťaže ukončili okolo 17,00 hod. a pred večerou bolo vyhodnotenie jednotlivých súťažných disciplín a slávnostné odovzdávanie medailí a drobných cien. Naša Asociácia nevyšla naprázdno, získali sme dve strieborné medaily (ktoré pre nás vybojoval náš predseda, pozn. A. S.).

Po dobrej večeri sa začal kultúrny program, na ktorom vystúpila mužská spevácka skupina Matičiar z Kozároviec, Veselí chlapi z Hronských Kľačian so svojimi sólistkami, operetní speváci Lívia Hajtmanová a Peter Wurcz.

Počas prvej prestávky predsedníčka SZTP predstavila prítomným dar Asociácie polio k 30. výročiu založenia SZTP – perníkovú knihu (pozri v príspevku Š. G.) a prečítala celý text.

Kultúrny večer bol ukončený neskoro v noci zborovou piesňou „Na Kráľovej holi“, ktorú sme si spoločne zaspievali.

Po raňajkách bol na programe Zjazd SZTP, ktorý sa uskutočnil s ročným oneskorením so širokým programom: voľba pracovného predsedníctva, schválenie rokovacieho poriadku Zjazdu, schválenie volebného poriadku Zjazdu, voľba mandátovej komisie, voľba volebnej komisie, voľba návrhovej komisie, voľba zapisovateľa zápisnice a voľba overovateľov zápisnice.

Prvým bodom rokovania Zjazdu bola rozprava k Stanovám SZTP a ostatným vnútrozväzovým smerniciam. Rozpravy sa zúčastnili viacerí delegáti Zjazdu s konštruktívnymi pripomienkami, ktoré boli následne schválené a zapracujú sa do vyššie uvedených dokumentov.

V ďalšej časti rokovania Zjazdu predsedníčka SZTP pani Vrábl'ová predniesla správu o činnosti SZTP za volebné obdobie 2016 – 2021, pán Trenčík správu o hospodárení SZTP za volebné obdobie 2016-2021, pani Vizváryová správu o činnosti RKK SZTP za uplynulé volebné obdobie. Uvedené správy boli delegátmi Zjazdu en bloc schválené.

Po obedňajšej prestávke Zjazd pokračoval správou volebnej komisie. Jediným kandidátom na predsedu SZTP bola Ing. Monika Vrábl'ová. Do RR SZTP boli navrhnutí kandidáti: Zdenka Kmeťová, Ing. Milan Dovhun, Mária Antalová, Ján Miho, Milan Kubaľa, Anna Olejárová, Martin Drdoš, Mgr. Ivana Matejčíková, Iveta Sabová, a Elena Rónaiová. Do RKK SZTP boli navrhnutí kandidáti: Ján Ečery, Július Sokol, Marta Henczová, Pavol Drevko, Zlatica Kokorud'ová, Katarína Balážová, Otília Vizváryová a Ing. Mária Barišová.

Za predsedníčku SZTP bola jednohlasne zvolená Ing. Monika Vrábl'ová, en bloc boli zvolení členovia RR SZTP a členovia RKK SZTP. Po prestávke zasadala novozvolená RR SZTP, ktorá si zvolila dvoch podpredsedov a zasadala aj novozvolená RKK SZTP, ktorá si zvolila svojho predsedu.

Po prestávke sa ujala slova staronová predsedníčka SZTP pani Vrábl'ová, poďakovala sa za dôveru a predniesla svoju predstavu na ďalšie volebné obdobie. Po prednesení Záverov Zjazdu SZTP návrhovou komisiou a po en bloc schválení uznesení prítomnými delegátmi bol Zjazd SZTP v Hokovciach ukončený.

Po chutnej večeri nám organizátori pripravili krásny kultúrny večer so skvelým hudobníkom, ktorý nás vyzval do spevu a tanca. Bol to pekný pohľad na tanečníkov, keď si barly a iné pomôcky nechali pri stole

a spoločne sa v tanci zvrátili. A nezabudnuteľný bol aj pohľad na tancujúceho vozičkára s partnerkou.

Počas prvej prestávky pani Vrábl'ová odovzdala Ocenenia SZTP zaslúžilým členom SZTP pri príležitosti 30. výročia založenia SZTP. V ďalších prestávkach bolo losovanie bohatej tomboly od rôznych sponzorov. K spríjemneniu večera nám organizátori pripravili občerstvenie: minerálky, pagáče ako aj víno. Tanečno-spevácky večer trval do neskorých večerných hodín.

Po raňajkách sme sa rozlúčili s priateľmi a zverili sa perfektným vodičským schopnostiam Števa, ktorý nám ukázal juh Slovenska (jemu známe cesty). Alicka sledovala cestu a videla vždy iba smer Komárno, ktorý sme našťastie minuli. Okolo obeda sme všetci boli doma už iba so spomienkami na vydarené podujatie v Hokovciach.

Ing. Milan Dovhun

Milí priatelia, aby som vysvetlila ten smer Komárno. Keď sme vychádzali z Hokoviec, Štefan zahlásil, že nepôjdeme cestou, ktorú poznáme, ale cestou, ktorou chodili s Gizkou do Komárna – asi si chcel zaspomínať na mladosť. Priznávam, že sme šli cez malebné dedinky, kde som v živote nebola. Zavrela som oči a užívala si cestu domov. Vždy, keď som sa pozrela na cestu, prechádzali sme križovatku, kde bol vyznačený aj smer Komárno – to sa stalo asi trikrát. Už sme sa na tom začali aj baviť, robila som si vtip, či vodič vie, kam má ísť. Konečne sa objavila smerovka na Dunajskú Stredú a hneď na to sme boli vo Vrakúni, kde sme si urobili krátku prestávku, po ktorej sme so Štefanom pokračovali do Bratislavy.

Ale ešte k zjazdu, na posledných dvoch zjazdoch som nebola, a tak som sa asi po desiatich rokoch stretla s funkcionármi z celej republiky. Bolo veľmi milé stretnúť starých známych, porozprávať sa a zaspomínať. Podrobný priebeh zjazdu už opísal Milan a tak ešte odovzdávam slovo Števovi.

Alica Suchá

Boli sme na MDOZP a zjazde SZTP v Hokovciach

Slovenský zväz telesne postihnutých je od samého začiatku strešnou organizáciou aj pre našu Asociáciu polio. Keď Milan niekedy v auguste vyslovil viac-menej rečnícku otázku, kto by mohol ísť za nás na zjazd SZTP, nejako som sa tým vtedy nezaoberal, neskôr sa mi to však rozležalo a súhlasil som, že pôjdeme spolu. A tiež som mu navrhol, aby sme zobrali so sebou aj Alicu – tá s tým súhlasila tiež, tak sme sa len pár dní po vydarenom pobyte v Trenčianskych Tepliciach vybrali do nám dobre známych Hokoviec, kde sa zjazd SZTP konal.

Šli sme jedným autom, načo znečisťovať životné prostredie dvomi či nebodaj tromi. Až dodatočne som si uvedomil, že na tom metri štvorcovom sa vezú traja predsedovia – súčasný, predchádzajúci a pred-predchádzajúca ☺. Cestou z Bratislavy sme sa zastavili vo Vrakúni, naložili Milana a jeho propriety, do Hokoviec sme dorazili krátko po poludní ako jedni z posledných a rovno si sadli k prestretému stolu.

Tu sa žiada povedať, že Hokovce patria do okresu Levice, ktorý v týždni, keď sa podujatie konalo, bol podľa „covidového automatu“ na tom o stupeň lepšie ako susedný okres Krupina, kam patria napríklad aj susedné Dudince. Organizátori tohto pomerne veľkého podujatia – teda na covidové pomery – do poslednej chvíle trpeli, či sa situácia v okrese nezhorší natoľko, že by museli podujatie zrušiť. Celý pobyt v Hokovciach bol v prísnom režime OTP, organizátori všetkým účastníkom zabezpečili respirátory (tie sme dostali ešte predtým, než sme vystúpili z auta), covidové hrozby však viseli nad nami po celý čas, bolo ich cítiť, no znášali sme ich statočne.

Popoludnie prvého dňa organizátori – Okresné centrum SZTP v Levi-
ciach na čele so svojím predsedom Martinom Drdošom a podpredsed-
níčkou „všadebolkou“ Julkou Vrzalovou – pri príležitosti Medzinárodného
dňa osôb so zdravotným postihnutím pripravili športové hry. Súťažilo sa
náruživô a so zápalom v zaujímavých disciplínach – slalom na vozíku
medzi stolmi v priestoroch vstupnej haly, kolkoch, streľbe zo vzduchov-
ky, šípkach a hode granátom na cieľ. Z nás troch sa najviac činil Milan
a pozbieral zopár metálôv i vecných cien, treba mu poďakovať za vzornú
reprezentáciu našej AP!

Streda večer bola naplnená bohatým kultúrnym programom, aj tu
domáci Levičania ukázali svoje organizátorské schopnosti – v priebehu
snáď troch hodín sa vystriedalo na pódiu niekoľko speváckych
a hudobných zoskupení z Tekova a blízkych končín, čerešničkou na torte
bol dar manželôv Dovhunovcov venovaný predsedníčke SZTP, Ing.

Monike Vrábl'ovej k 30. výročiu započatia činnosti tejto organizácie obhajujúcej záujmy ľudí s telesným postihnutím na Slovensku. Darček mal – ako inak – perníkovú vôňu, podobu a určite aj chuť (neskúšal som), pozrite sami na to precízne dielo šikovných rúk a umného ducha!

Druhý deň nášho pobytu v Hokovciach bol vzhľadom na konanie zjazdu SZTP výsostne pracovný, pravda, až na ten spoločenský večer so začiatkom o siedmej a koncom v zatiaľ neurčitom čase niekedy pred brieždením, to však prápor víťazov vydržali držať už len tí úplne najvytrvavejší – hádate správne, s miestom trvalého bydliska väčšinou na východ od Hornádu či Torysy ☺.

Samotný zjazd prebehol pomerne rýchlo a bez akýchkoľvek zaváhání či siahodlých polemík (fajnovější výraz pre slovo „hádky“), akých sme mohli byť svedkami v minulosti (toto bol môj tretí zjazd SZTP, na ktorom som sa zúčastnil), zrejme aj preto, lebo chýbali chronickí diskutéri či vytrvalí zástancovia vždy opačných stanovísk. K hladkému priebehu druhej, popoludňajšej časti zjazdu prispel nemalou mierou aj náš Milan, ktorý rokovanie moderoval v kritickej fáze volieb predsedu / predsedníčky, členov Republikovej rady či členov Republikovej kontrolnej komisie.

O priebehu zjazdu a jeho výsledkoch tu referovať nebudem, pre poriadok však musím spomenúť, že delegáti zjazdu schválili nové Stanovy SZTP (na ktorých som sa v období 2018 – 2020 celkom dosť narobil), bola

zvolená (staro)nová Republiková Rada a RKK, máme však aj (staro)novú predsedníčku SZTP, ktorú delegáti zvolili jednohlasne – Ing. Moniku Vrábľovú. Potešiteľnou správou pre nás je, že jedným z dvoch podpredsedov Republikovej rady bol zvolený Milan Dovhun, čo môžeme vnímať ako uznanie jeho vlastnej práce za ten rok, čo nás reprezentuje v RR SZTP.

Náš pracovný pobyt v Hokovciach, ktorého cieľom bola účasť na MDOZP a zjazde SZTP, končil v piatok ráno po raňajkách – my sme odchádzali medzi prvými (aká náhoda, prišli sme medzi poslednými...), po trase Hokovce – Demandice – Nové Zámky – Kolárovo – Vrakúň (lúčime sa s Milanom ☺) – Gabčíkovo – Vojka nad Dunajom – Lamač (lúčim sa s Alickou ☺) – Petržalka sme sa všetci vrátili domov. Spokojní, že sme urobili, čo sme mali a tiež, že od rajzovania máme na istý čas zase pokoj.

Štefan Grajcár

Čo nové v SZTP

Vzhľadom na pandemickú situáciu v jarných mesiacoch 2021 sa uskutočnilo zasadanie RR SZTP formou on line. Zamerané bolo na kontrolu prijatých uznesení, rozpracovaní a skompletizovaní zjazdových materiálov, ktoré boli zaslané na pripomienkovanie na KC a OC SZTP. Termín konania Zjazdu bol dohodnutý na máj 2021 v Hokovciach. Konanie Zjazdu neschválil Okresný úrad verejného zdravotníctva Levice. Ďalší termín bol september 2021 taktiež v Hokovciach. Pripomienky k zjazdovým materiálom – Stanovy SZTP, Organizačný poriadok, Volebný poriadok evidovala a zosumarizovala legislatívna komisia SZTP.

Po zlepšení pandemickej situácie na Slovensku sa ako tradične uskutočnilo jesenné zasadnutie Republikovej rady SZTP 3. 9. 2021 v priestoroch rekreačného zariadenia Toliar v Kremnici v spojení s konaním 17. ročníka Kremnickej barličky, ktorej súťaže prebiehali v nasledujúci deň.

Zasadnutie RR bolo rozšírené o členov RKK a pracovníkov SZTP. Spoločné zasadnutie RR, RKK a pracovníkov SZTP otvorila a jeho priebeh viedla predsedníčka Ing. Vrábľová, ktorá v úvode ospravedlnila niektorých členov RR, RKK a pracovníkov SZTP. Skonštatovala, že RR SZTP je uznášaniaschopná.

Informácia o realizovaných projektoch v roku 2021

a/ *Svet, ako ho vidíme my* – 13.ročník výstavy výtvarných prác ľudí s telesným a ťažkým telesným postihnutím (MK SR) – I. kolo sa uskutoč-

nilo v Sabinove v termíne od 17. 5. – 4. 6. 2021 a II .kolo v Šaštíne Strážach v termíne od 12. 7. – 31. 7. 2021.

b/ *Tak to vidíme my* – 4. ročník výstavy fotografií očami ľudí s telesným postihnutím(MK SR) – I. kolo sa uskutoční od 9. 9. – 30. 9. 2021 v Trebišove a II. kolo bude v termíne od 6. 10. – 30. 10. 2021 v Čadci.

c/ V roku 2021 sme pripravili zbierku básnickej a prozaickej tvorby ľudí s telesným a ťažkým telesným postihnutím s názvom „*Priateľom ...*“ (MK SR).

d/ *Kremnická barlička 2021* – 17. ročník celoslovenskej súťaže v speve, prednese poézie a prózy v jazykoch národnostných menšín sa uskutoční v termíne 3. – 5. 9. 2021.

Cez MPSVR SR boli podané dva projekty, a to vydávanie časopisu TP+TP a rekondično-integračné pobyty pre dospelých. Obidva projekty boli schválené, ale finančné prostriedky sme nedostali.

Informácia o príprave MDOZP a Zjazdu SZTP

Predsedačka informovala členov RR SZTP, že RC SZTP rozdelilo počet účastníkov – 100 – na MDOZP a Zjazd SZTP pre jednotlivé kraje a RŠO SZTP. Majiteľ hotela v Hokovciach sa vyjadril, že bude postupovať podľa OTP (očkovanie, testovanie, prekonanie COVID). RC SZTP je povinné pripraviť prezenčnú listinu s tým, že ju bude uschovávať minimálne 2 týždne, v ktorej bude uvedené meno účastníka, odkiaľ pochádza, kontakt a v poznámke bude uvedené, či bol očkovaný, testovaný alebo prekonaný COVID.

Realizátorom MDOZP je OC SZTP Levice. Pani Vrzalová informovala prítomných, že vypracovali projekty na danú akciu na VÚC Nitra, ale na rok 2021 nedostali finančné prostriedky. Na spomínanú akciu na základe podaného projektu mesto Levice im poskytlo 1.500,- €. Pre všetky KC a RŠO SZTP na zasadnutí RR SZTP doniesli pozvánky, ktoré boli priamo na zasadnutí rozdane. Disciplíny v rámci športových hier: hod granátom, šípky, strelba zo vzduchovky, plávanie, bowling, slalom vozičkárov.

Predsedačka SZTP informovala prítomných, že pri prezentácii v hoteli sa bude kontrolovať doklad o očkovaní, testovaní alebo prekonaní COVID-u. Jednotlivé KC a RŠO SZTP sú povinné upozorniť svojich delegátov, aby v interiéri mali prekryté horné a dolné dýchacie cesty respirátorom.

Predsedačka podala informáciu, že je potrebné pripraviť pracovné predsedníctvo, mandátovú, volebnú a návrhovú komisiu, navrhnúť zapisovateľku a overovateľov. Ďalej je potrebné navrhnúť dvoch podpredsedov SZTP. Komisie sa budú tvoriť z prítomných delegátov (vzhľadom na

COVID). Za zapisovateľku navrhla pani Vrzalovú, za overovateľov pani Stejskalovú a Zuzanu Benkovú.

Ďalej upozornila prítomných, že v zmysle Rokovacieho poriadku RC SZTP je povinné zaslať všetky materiály 3 týždne pred konaním Zjazdu všetkým delegátom. Vzhľadom na krátkosť času a doteraz prebiehajúcu rekonštrukciu RC SZTP, ako aj zhoršujúcu sa situáciu pandémie, predsedníčka požiadala členov RR SZTP o odsúhlasenie skráteného termínu na zaslanie materiálov.

Správa o činnosti legislatívnej komisie

Predseda legislatívnej komisie pani Szabová informovala členov RR SZTP, že od minulého roku nedostala legislatívna komisia ďalšie pripomienky k Stanovám a Organizačnému poriadku. Pripomienky, ktoré legislatívna komisia dostala do januára 2020, spracoval vo svojom návrhu predchádzajúci predseda legislatívnej komisie PhDr. Š. Grajčár.

Rekonštrukcia priestorov RC SZTP

Predseda SZTP spolu s riaditeľkou informovali prítomných o prebiehajúcej rekonštrukcii priestorov RC SZTP. Je urobená elektroinštalácia, priestory sú vymaľované, je položená nová vinylová podlaha, sú namontované nové dvere so zárubňami, čaká sa na dodanie kuchynskej linky a jej zmontovanie.

Po vyčíslení výdavkov za rekonštrukciu bude vypracovaná správa, ktorú RC SZTP zašle členom RR a RKK SZTP.

Aktivity NROZP a SR

Predseda SZTP podala informáciu, že člen legislatívnej komisie za NROZP pán Měchura sa vzdal tejto funkcie zo zdravotných a rodinných dôvodov. Všetky ostatné aktivity prebiehajú on-line.

Diskusia

V diskusii upozornila predsedníčka SZTP na dodržiavanie termínov, ktoré nižšie OJ dostávajú od RC SZTP. Napr. pred konaním Zjazdu neboli dodané návrhy na členov RR, RKK a predsedu SZTP a neboli dodané delegačky. RC SZTP muselo 2 dni pred konaním Zjazdu telefonicky urgovať chýbajúce doklady, a preto nebolo možné dodržať napr. odoslanie materiálov jednotlivým delegátom včas.

Ing. Milan Dovhun

NA CESTÁCH

Milí priatelia,

chcela by som sa s Vami podeliť o moje dojmy z nášho posledného tohtoročného pobytu v Trenčianskych Tepliciach. Hmlisto si pamätám, že sme tam mali pred mnohými rokmi víkendový pobyt, ale ostalo mi len málo spomienok. Utkvelo mi v pamäti len to, že som tam bola s nebohou Aničkou Sztankayovou a jej sestrou Tonkou. Preto môžem povedať, že som Trenčianske Teplice nepoznala a nikdy som tam ani nebola na liečení.

Môj dojem a pocit z Trenčianskych Teplíc bol skvelý a aj mojim priateľkám sa pobyt veľmi páčil. Bývali sme v krásnom hoteli Slovakia s mojou priateľkou Boženkou, ktorý sa nachádza v centre kúpeľov a bol prepojený s kúpeľným domom Krym. Mali sme šťastie aj na počasie, ktoré bolo pekné a slnečné, až posledný deň v piatok pred odchodom sa trochu ochladilo. Všade okolo a blízko sme mohli vonku posediť pri kávičke, dať si pivo, čokoľvek. Hneď oproti hotelu hrala už v podvečer hudba a večer si návštevníci mohli aj zatancovať. V hoteli bol aj príjemný bazén a náš p. predseda nám s vedením hotela vybavil služobný vchod do bazénu, aby sme mohli obísť schody. Od 16. hodiny bol bazén a wellness vyhradený len pre nás, a tak sme mohli byť ušetrení od zvedavých pohľadov iných hostí. Veľmi milý a empatický bol pán plavčík, ktorý nám pomáhal ako mohol pri vstupe a výstupe z vody. Miško Bednár, ktorý dobre pozná tieto kúpele, pre nás vybavil vstup do úžasného vonkajšieho bazénu v Kryme zvonku cez bránku, ktorou nás pustil pán plavčík, aby sme mohli obísť schody a brodítko. Obidvom aktérom, Milankovi aj Miškovi patrí naše poďakovanie. Chcela by som vyzdvihnúť aj neskutočne milý a ústretový personál, hlavne v krásnej jedálni. Keďže boli všetky jedlá ako raňajky, obedy aj večere formou švédskych stolov, personál nám veľmi ochotne a s úsmevom všetko, čo sme si vybrali, doniesol na stôl.

Chceli sme sa aj niekde večer stretnúť a v hoteli nebola ešte dokončená kongresová hala, tak nášmu predsedovi Milankovi vedenie hotela ponúklo priestrannú kaviareň s obsluhou vo vedľajšom Kryme, kde sme mali takú neformálnu schôdzu. O dva dni sme sa tam opäť stretli pri našom gitarovom večernom posedení, kde nám hrali a spievali do nálady Ondřík s Jankom. O mne je známe, že rada spievam a sme po tých rokoch už celkom zohratý tím.

Nesklamala nás ani Aninka Hmiráková, ktorá sa nemohla zúčastniť pobytu, ale prišla nás navštíviť na pár hodín a prišiel aj náš dobrý kama-

rát Janko Bezecný, keďže býva neďaleko. Veľmi ma potešila skutočnosť, že sa nás na tomto pobyte stretlo podstatne viac členov a že som sa s niektorými stretla po dlhšej dobe, ako s Milkou Staňákovou, Monikou Klukáňovou a pod. Avšak prvenstvo by som udelila Alenke Chudej a Helenke Kučeriakovej, ktoré som nevidela snáď 20 rokov. Rada som sa zoznámila aj s našimi novými členmi, s Aničkou Lučkaničovou, ktorú som si pamätala ešte z ústavu v Humennom, je to veselá a príjemná osôbka, ktorá prišla medzi nás prvýkrát aj so svojou kamarátkou Ľubkou. Róžku Čaňovú som prvýkrát videla v Hokovciach, kde nás navštívila a do Tr. Teplíc už prišla ako naša nová členka rovnako ako Renátka Ksillová, ktorú poznám už dlhšie. Veľmi mi sadla aj Jankina sestra Evka, s ktorou som si výborne porozumela. Verím, že sa ešte vo väčšom množstve stretneme na budúci rok v máji tiež v rovnakom hoteli, kde oslávim naše okrúhle jubileum založenia našej AP. Tento pobyt bol dôstojnou bodkou ukončenia našich tohtoročných pobytov, patrí vám, milá Alicka a Milanko, naše veľké poďakovanie.

Chcem ešte spomenúť moje porovnanie tohto pobytu s Hokovcami, kde síce príde menej členov, pretože sa do Dudiniec horšie cestuje, ale tam sme tak viac spolu, všetko je tam blízko, cena procedúr je bezkonkurenčná a pripadá mi to tam také rodinné. Ideálna je kombinácia malých a útulných Hokoviec a väčších známych kúpeľov v jednom roku.

Na záver mi dovoľte, milí priatelia, nám všetkým zaželať, aby sme v zdraví a pohode prežili zimu a tešili sa na stretnutia v budúcom roku.

Vaša Anna Porembová

Pokovidové leto 2021

Asi každý z nás sa teší na letné mesiace, keď po zime, ktorá nás väčšinu zatvára doma, môžeme konečne vyraziť von. Inak ale tomu bolo minulý rok a obávali sme sa, či to tento rok bude lepšie.

Minulý rok, keď sme ešte nemali možnosť aktívne sa brániť proti Covidu, naším jediným mimodomovým pobytom s manželom boli kúpele. Posledný júnový týždeň a následné tri júlové týždne sme strávili v našich obľúbených Jánkach. Všetky akcie českej Asociácie polio boli zrušené a ani na tie slovenské sme sa kvôli uzavretým hraniciam nedostali. Priznám sa, asi by sme ani neboli riskovali možnosť nákazy bez zaočkovania sa. Radšej sme statočne všetok čas trávili doma, odtrhnutí od sveta, asi ako väčšina z nás.

Tento rok už bol veselší a plný očakávania, či už budeme môcť vyraziť do sveta. Prvou mojou aktivitou mala byť účasť na májovej dvojtyždňovej rekondícii v Janských Lázních. Táto bola ešte pre časovú neistotu očkovania zrušená. Avšak hneď, ako sme sa zaočkovali, už sme nastupovali do Janských Lázní na liečenie. Strávili sme tu teraz päť nádherných týždňov. A viete, ako je to v Jánkach, stretávame sa tam najmä obrnári, staré partie so spomienkami na zlaté obrnárske časy, keď sme boli omnoho čulejší a pohyblivejší ako sme teraz. Mnohí už na elektrických vozíkoch alebo skútroch. Ale psychicky a mentálne sme stále vitálni s radosťou užívať si janskolázeňské pobyty.

Po kúpeľoch sme mali možnosť ísť so ZOMkou Prešov na ich tradičný pobyt v Chemese na Zemplínskej Šírave. Šíravu milujeme, lenže to bolo krátko po ukončení liečenia, a potom sme chceli ísť s našimi aj do Hokoviec, čo bolo krátko potom. Tak sme Šíravu vynechali. Hoci, ako som sa dozvedela od Marty a Evy, mali tam k dispozícii celý pobyt zdvihák do bazéna, čo by bolo i pre mňa super. No nič, snáď tam bude aj budúci rok.

Hokovce 8. - 15. augusta

Začiatkom augusta sme sa teda vybrali na rekondičný pobyt našej slovenskej Asociácie polio do Hokoviec. V Park hoteli sme boli už dvakrát, jedenkrát len na krátkej obhliadke a predminulý rok už na celom pobyte. Ten bol za celkom peknej účasti, len počasie sa nám ku koncu trochu zhoršilo. A na využitie vonkajšieho bazénu to už nebolo. Tento rok nám ale počasie neskutočne prialo. Bolo krásne slnečno a teplo celý pobyt. Hoci vstup do bazénu bol studený, ale keď už som tam bola, strávila som v ňom každý deň celé dve hodiny, nielen plávaním, ale aj príjemnými vzájomnými „pokecmi“.

Je fakt, že nás nebolo až tak veľa, ale rozprávať sme sa mali o čom. Bolo to aj pri večerných posedeniach spríjemnených hrou na gitaru Jankom Bartkom a spoločným spevom. Keď prišli Mockovci, pridali sa aj Ondro a bolo to o to pestrejšie – každý má svoj repertoár. Samozrejme nechýbali procedúry, využitie vnútorného bazénu s mini bazénkom s teplou vodou a výlety do neďalekých Dudiniec, ktoré absolvovali hlavne tí na elektrických vozíkoch, či na skútrikoch.

Z Dudiniec nás prišli pozrieť aj Boženka a Peter Barčíkovci s Igorom Urbaničom, až z Košíc Zdenka a Peter Petříkovci a z neďalekých Mýtnych Ludan Betka a Ernest Horváthovci. Boli to ozaj milé stretnutia. Nemôžem nespomenúť aj to, že s Kánovcami tento rok neprišla ako tradične vnučka Aninka, ale veľmi sympatický vnuk Vladko. Milými boli aj Grajcárových

vnúčikovia Samko a Miško, neskutočne poslušné a chytré dietky. Bola s nimi radosť sedieť pri stole, kde by predčili hociktorého dospelého. Úžasní boli aj v bazéne, kde so svojimi plaveckými rukávnikmi plávali ostošest' a súťažili s nami „dospelákmi“.

Prišiel predposledný spoločný večer s tombolou, následný deň so spoločným fotografovaním a v nedeľu sme sa spokojní rozprchli do všetkých končín domov.

Trenčianske Teplice 12. – 18. septembra

Ani nie za mesiac sme sa opäť schádzali, tentokrát na rekreačný pobyt do Trenčianskych Teplíc do hotela Slovakia. Bol náhradný za pôvodne plánovaný v Piešťanoch a zrušený kvôli bariérovosti v hoteli Magnólia. Myslím, že Teplice boli skvelou náhradou.

Trenčianske Teplice sú krásnym a útulným kúpeľným mestečkom. Hotel patrí do siete hotelov a liečebných domov Kúpeľov Trenčianske Teplice. Bol čerstvo zrekonštruovaný, všetko voňalo novotou – izby, stravovací priestor, wellness a kaviareň s terasou a výhľadom priamo na

Kúpeľné námestie. Z hotela sme sa dostali do samotného centra mesta. V uličke s rôznymi obchodíkmi, bufetíkmi, minireštauráciami a cukrárňami nás to lákalo na nákupy, či príjemné posedenia.

Poobedná a hlavne večerná atmosféra medzi našim hotelom a liečebným domom Krym bola úchvatná. Bolo tu minipódium s vonkajšou kaviarničkou s veľmi príjemným posedením. Už okolo štvrtej hodiny tu hrala živá hudba a po večeri väčšina využila možnosť zatancovať si v tomto prirodzenom vonkajšom prostredí.

Keďže to ale nebol rekondičný pobyt, nemali sme zabezpečené procedúry. Kto chcel, mohol si ich zakúpiť za zľavnenú cenu. Mnohí využili rôzne vaňové kúpele, masáže, bazény. Smolu mala Marcelka, ktorá zistila, že tak známe kúpele na pohybové ústrojenstvo nemajú ani jeden bazén vybavený zdvihákom pre imobilných – smutné. Našiel sa aspoň vaňový kúpeľ v prepojenom liečebnom dome Krym. Kto chcel, mohol za poplatok využiť bazén v Slovačii. Tento tiež nebol bezbariérový, ale plavčíci nám obetavo pomáhali, aby sme sa bezpečne dostali do i z bazénu. K poplatku za bazén patrila i vírivka a horúce lôžka.

Zaujímavé bolo stravovanie v klimatizovanej reštaurácii, kde sa podávajú nielen raňajky, ale aj obedy a večere formou bufetového menu. Najprv nás opantal strach, ako si budeme nosiť jedlo k stolu. Lenže to nás ústretový personál hneď na začiatku ubezpečil, že sa o nás postarajú. A tak sa aj stalo. Našou hlavnou starosťou bolo vybrať si z niekoľkých jedál na svoj tanier a oni nám ho už priniesli na stôl i s nápojmi. Čo bolo horšie, bolo to, že oči vyberali a vyberali... Keď som začala jesť, zistila som, že som si nabrala toľko, akoby som nikdy v živote nejedla. Lenže keď všetko vyzeralo a aj bolo veľmi dobré, nenaberte si. Trvalo skoro tri dni, než som sa naučila striedamejšiemu nakladaniu na tanier.

Dva večery sme spoločne strávili v kaviarni Krymu. Ten prvý bol informatívny o činnosti a hlavne plánoch Asociácie polio na budúci rok, významný to rok 30. výročia AP v SR. Druhý večer bol zase plný zábavy a spevu s našimi vernými gitaristami Janym a Ondrom. Nálada bola výborná, krásne sme si zaspievali, veď chlanci sa predháňali jeden pred druhým. Krásny moment nášho posledného tohtoročného stretnutia.

Ešte sa vrátim k začiatku teplického pobytu. Hneď ako som zbadala Danku Babincovú, spomenula som si na náš prvý víkendový pobyt v tomto hoteli ešte pod názvom Jalta v roku 1997, spojený so seminárom o PPS. V pamäti mi utkvela fotografia z predsedníckeho stolu, kde sedela Danko spolu s profesorom Lisým a pani primárkou Gazdíkovou. Na to mi Danko povedala, že ona tu nikdy nebola. Nuž, neostávalo mi nič iné, len

pozrieť na naše webové stránky, kde som predmetnú fotku našla v prezentácii *Z činnosti AP*. Uistila som Danku, že chápem, že pri svojom aktívnom pracovnom zaníetení, si nemôže všetko zapamätať, ale ja som sa zase uistila, že mám ešte celkom dobrú pamäť, hlavne na to, čo bolo za môjho aktívneho pôsobenia v asociácii.

A ešte Janské Lázně a druhé Trenčianske Teplice

Asi sa čudujete, čo je to za podtitulok. Mala som čo robiť, aby som v septembri stihla všetky akcie, ktoré som mohla využiť. Po minuloročnej absencii som si ich nechcela nechať ujsť.

Takže z rekondície v Trenčianskych Tepliciach som odišla už v piatok večer, hoci sa končila až v sobotu ráno. Ale ja som už v sobotu bola na obede v penzióne Sola Fide **v Janských Lázních**. Začínala tu pravidelná jesenná rekondícia. Tá je po spojení s Festivalom 000 zaplnená do posledného miestečka. Bol to týždňový pobyt opäť v kruhu zase českých obrnárov. Priznám sa vám, že prvé dni mi bolo trochu smutno za vami, slovenskými obrnármi. Ved' som odišla bezprostredne po stretnutí s vami, lenže mentalita každej tejto skupiny je iná. Samozrejme ale, že bolo výborne. Každý deň sme cvičili kondičný telocvik a po obede sme plávali v novom kúpeľnom bazéne. Za pobyt mal každý účastník ešte dve masáže.

Zvyšný čas sme trávili po skupinkách buď vonku alebo v kolonáde. Predposledný septembrový týždeň v Krkonošiach sa už nedalo očakávať veľké teplo, tak sme boli skôr v tých vnútorných priestoroch s klasickými obrnárskymi posedeniami.

V rámci Festivalu Obrnáři obrnářům a o obrnářích sa uskutočnil priateľský večer s vystúpením patientskej kapely Přátel obrnářů. V sobotu sme mali zhromaždenie členov Asociácie polio za účasti vedenia kúpeľov a Mesta Janské Lázně. Večer sme sa všetci zabávali na spoločenskej zábave s tombolou a hudobnou produkciou Vosa Bandu. Spestrením bola prítomnosť karikaturistu Břetislava Kovaříka na radosť všetkých. Pri jeho stolíku sa nestačili striedať jednotliví záujemcovia o vlastnú karikatúru. Mnohí si domov odnášali príjemnú spomienku na tento večer i na celý končiaci sa rekondičný pobyt.

Z Janských Lázní som odchádzala v nedeľu poobede. V pondelok poobede som už bola späť **v Trenčianskych Tepliciach**, ale v hoteli Flóra. Tu som sa zúčastnila rekondície Základnej organizácie TP v Trenčíne. Bola som s nimi už na treťom pobyte a rada sa sem vraciam. Už preto, lebo sú to tie útulné Trenčianske Teplice a vo Flóre je výborný bazén, ktorý môžeme využívať celý deň od desiatej do deviatej večer. A čo je hlavné, bez problémov sa doňho a hlavne z neho dostanem. V rámci pobytu sme mali desať procedúr od elektroliečby, masáže, zábalov až po termálne kúpele v samotných liečebných zariadeniach.

O pobyte v tomto hoteli som neraz hovorila našej organizátorke pobytov Alicke. Lenže pre našu skupinu obrnárov nie je vhodný z dôvodu jeho bariérovosti. Bariéry sú veľmi podstatné. Je to výťah, ktorý je veľmi malý a hlavne jedáleň a procedúry sú na medziposchodiach. Darmo je, sme tu vždy veľmi spokojní po všetkých stránkach, ale tieto bariéry sú pre nás už veľmi podstatné veci.

Veľké plus pre mňa mali obidva trenčianskoteplické pobyty aj preto, že som ich mohla stráviť spolu s mojou vernou kamarátkou Milkou. Máme spolu nezabudnuteľné spomienky zo začiatkov nášho pôsobenia nielen v AP, ale aj v práci pre TP. Okrem toho sa dôverne poznáme aj s rodinami a naše večery s hovormi „H“ nemajú konca. Tak sme si to tento rok príjemne užili. Už sa tešíme na ďalšie stretnutia.

Majte sa všetci fajn, nech sme zdraví a v budúcom roku si dúfam všetko zopakujeme.

Marika Mruzková, Ostrava

Aktuálne dianie v Európskej únii polio

Náročná pandemická doba, v ktorej všetci žijeme od marca minulého roku, zasahuje jednotlivcov, rodiny, spoločenstvá, sektory hospodárstva, všetky sféry života, krajiny a celé kontinenty, sa podpisuje aj pod náš spolkový život.

Výnimkou nie je ani Európska únia polio (EPU), ktorej členom je aj naša AP od roku 2012. Podobne ako mnohé iné spolky, aj tomuto sa ani v tomto roku nepodarilo zorganizovať Valné zhromaždenie za fyzickej prítomnosti zástupcov jednotlivých členských organizácií.

Platí to aj pre výbor EPU. Ten sa v období od marca do novembra stretol celkom päťkrát, až na jedno stretnutie v máji, ktoré prebehlo prostredníctvom platformy zoom, kedy sme sa mohli aj vidieť, sa všetky ostatné uskutočnili vo forme telekonferencie, teda len cez klasický telefón.

Už od minulej jesene sme sa vo výbore EPU intenzívne zaoberali otázkou budúcnosti našej celoeurópskej organizácie obrnárov. Okrem následkov samotnej obrny, vo väčšine prípadov vrátane postpoliomyelitického syndrómu, sme s pribúdajúcimi rokmi konfrontovaní so starnutím, stále rapídnejším ubúdaním fyzických síl, čo má priame dôsledky aj na našu spôsobilosť cestovať, aktívne sa zapájať do spolkového života na širšej než lokálnej či regionálnej úrovni. Už účasť na podujatiach na národnej úrovni je pre mnohých z nás fyzicky veľmi náročná, ešte viac to platí pre celoeurópsku úroveň, kde vstupujú do hry ešte aj také faktory ako zväčšujúce sa bariéry v leteckej doprave pri preprave elektrických vozíkov a pod.

Diskusia vo výbore EPU v priebehu leta dospela k dvom rozdielnym alternatívnym scenárom ďalšieho možného vývoja: ukončiť činnosť EPU v priebehu najbližších dvoch rokov alebo skúsiť pokračovať ďalej. Pri prvej alternatíve bola v hre možnosť ukončiť činnosť tak trochu veľkolepo, a to na veľkej, v poradí tretej konferencii o polio a PPS, ktorá by sa podľa predbežných plánov mala konať v r. 2023 vo Francúzsku (písal som už dávnejšie, že takáto konferencia sa podľa pôvodných plánov mala konať v júni 2020 vo Vitorii-Gasteiz v Španielsku, kvôli pandémie bola však bez náhrady nakoniec zrušená). Tesná väčšina členov výboru EPU však hlasovala za iný scenár, a to pokračovať ďalej, teda aj po roku 2023. V Európe žije ešte stále niekoľko stotisíc ľudí s následkami po detskej obrne, stále má zmysel snažiť sa hájiť ich záujmy všade, kde sa dá, a spôsobmi, ktoré máme k dispozícii. Heslo „Obrna je preč, ale my sme ešte

stále tu!“ nestráca na aktuálnosti, skôr naopak, najmä vďaka pretrvávajúcej nezáujmu až úplnej ignorancii odbornej lekárskej verejnosti o problémy tejto patientskej skupiny, čo platí až na pár svetlých výnimiek pre všetky európske krajiny (nuž áno, nie je to len naša skúsenosť). Aj preto má zmysel nevzdať to a pokúšať sa i naďalej niečo urobiť pre komunitu obrnárrov v Európe.

Už na začiatku či v polovici tohto roka bolo jasné, že Valné zhromaždenie EPU sa uskutoční len online prostredníctvom platformy zoom, teda bez fyzickej prítomnosti zástupcov členských organizácií. Termín konania VZ bol stanovený na 19. novembra 2021, v tomto čase prebieha registrácia delegátov a distribúcia materiálov, ktoré budú na programe rokovania, technické zabezpečenie poskytla britská organizácia obrnárrov British Polio Fellowship.

Na programe Valného zhromaždenia EPU okrem štandardných bodov bude aj voľba nových členov výboru. Po mnohých rokoch odstupujú z výboru, resp. rozhodli sa ďalej nekandidovať p. Margret Embry (pôvodne z Belgicka, dnes žije na juhu Francúzska), p. Erika Gehrig zo Švajčiarska a tiež súčasná prezidentka EPU p. Gurli B. Nielsen z Dánska. Valné zhromaždenie bude voliť nových členov výboru – aktuálne je päť kandidátov, z toho dvaja z Írska, po jednom z Veľkej Británie, Francúzska a Českej republiky; posledná nominácia – je ňou p. Michal Haindl z Prahy – ma osobitne potešila, budeme mať tak možnosť s českou AP užšie spolupracovať aj na európskej úrovni. Nového prezidenta EPU bude v zmysle stanov voliť novozvolený výbor. O výsledkoch volieb členov budeme informovať v nasledujúcom čísle nášho Informátora.

Načim spomenúť ešte dve aktivity, ktorým výbor EPU v priebehu posledných mesiacov venoval pozornosť – Paul Neuhaus (Nemecko) sfinancoval informačnú brožúru v angličtine a v nemčine o EPU, polio a PPS, v priebehu najbližších týždňov by sa mala distribuovať jednotlivým členským organizáciám. Tu budeme zvažovať, či a akým spôsobom pripraviť jej slovenskú verziu, ktorú by sme mohli použiť tu u nás doma. Druhou aktivitou je spravodaj, resp. Newsletter EPU, ktorého prvé tohtoročné číslo v dvoch jazykových verziách vyšlo v máji, druhé číslo aktuálne ako editor pripravujem a bude distribuované v polovici decembra. Jednotlivé čísla EPU Newslettera od r. 2018, ba i niektoré staršie, budú čoskoro k dispozícii na našej internetovej stránke spolu s ich obsahom v slovenčine.

Výbor EPU sa na posledných dvoch stretnutiach zaoberal aj otázkou, kde a v akej podobe sa uskutoční Valné zhromaždenie EPU budúci rok. Predbežne to vyzerá veľmi nádejne na Prahu, kde by sa VZ EPU malo

uskutočniť v máji – júni 2022 a ak sa nestane niečo mimoriadne (...), veľmi pravdepodobne za osobnej účasti zástupcov členských organizácií.

Držme si palce, aby nám vyšiel nielen tento plán, ale aj ďalšie na obdobie nasledovných rokov. Ešte raz zopakujem – *„Obrna je preč, ale my sme ešte stále tu!“*.

Štefan Grajčár

Kremnická barlička 2021 - sedemnásť ročník

Milí priatelia!

„O čase sa hovorí, že buď sa vlečie ako slimák alebo preletí tak rýchlo, že si až oneskorene uvedomíme, že sme vlastne o rok už starší a niektoré udalosti, ktoré sme zažili, ako keby sa stali iba nedávno, ako sa hovorí, ako by to bolo včera“. Tak to bolo aj s Kremnickou barličkou. Ešte sme nezaбудli na tú vlašajšiu. Na jej priebeh, najmä na súťaž, stretnutia s účastníkmi, zážitky, čo všetko sme tam doniesli na výstavu a už sme boli oslovení, či prideme na tú tohtoročnú.

O jej konaní, tak ako na tú vlašajšiu, či bude alebo nie pre COVID-19 a rôzne obmedzenia, sa čakalo s neistotou. Nakoniec sa ale uskutočnila od 3. 9. do 5. 9. 2021.

Už na tú vlašajšiu som sa veľmi nepripravovala, tak aj teraz vlastne ani neuvažovala, že pôjdem. Potom ako sa mi na veľkonočný pondelok stal úraz, následne operácia (zlomenina stehennej kosti na zdravej nohe), boli moje pohybové možnosti veľmi obmedzené, k sťaženej chôdzi o dvoch barlách pribudol aj invalidný vozík.

Milan sa mal zúčastniť Kremnickej barličky alebo aspoň pred jej zahájením v piatok na zasadnutí Republikovej rady SZTP. Veľmi sa mu nechcelo ísť, lebo sa bál nechať ma samu doma. Nebola by som sama, naša nevestička sa ponúkla, že príde ku mne. No nakoniec som sa rozhodla, že pôjdem. Už som psychicky bola na tom tak zle, že som potrebovala nejakú zmenu, no najmä ísť medzi ľudí. Na súťaž som sa nechystala, brali sme iba vecí na výstavu. Ja som už predtým naplietla čiapočky a šály na vajíčka (tie sa mi zišli ako darčeky pre kamošky do Hokoviec a Trenčianskych Teplíc) a neskôr, keď som už vládala viac sedieť pri stole, zdobila som sviečky. Milan pripravil perníky, veľkú misu so srdiečkami, balíček perníkových srdiečok a spoločne dielka – veľký svietnik so sviečkou s vianočným motívom (ten si vybrali na RC SZTP) a malé svietniky z perníkových hviezd, tiež doplnené sviečkami.

Cestu do Kremnice som zvládla celkom dobre. Horšie to bolo na mieste, kde sa konala Kremnická barlička. Ako som už uviedla v predchádzajúcich ročníkoch, konala sa mimo mesta Kremnica s dosť strmým terénom. S barlami som sa bála pre nerovnosť terénu chodiť a ani na mechanickom vozíku sama. Ľutovala som Milana, že sa musel namáhať voziť ma, no ten ma ukludňoval, že je v pohode a je rád, že som s ním. Ubytovatí sme boli na prízemí, kde boli bezbariérové izby. Keďže som nemohla ísť dole, kde sa schádzali účastníci a kde mal Milan zasadnutie Replikovej rady, využila som ten čas na napísanie básne (bola alebo je to vlastne báseň „Vyznanie“ k nášmu 50. výročiu svadby). Vtedy som sa rozhodla, že sa prihlásim súťažiť v próze „vlastná tvorba“ a v poézii „vlastná tvorba“. V próze s príspevkom, ktorý som napísala aj do nášho Informátora s menšími úpravami „Ako sme prekonali COVID-19“ a v poézii s narýchlo napísaným „Vyznaním“. V próze som získala 3. miesto. Moje „Vyznanie“ malo úspech (potlesk aj pochvalu, že nie každý sa verejne vyzná zo svojich osobných citov). Cenu som nezískala žiadnu, ale v to som ani nedúfala. Nuž čo: „Sládkovič, ktorý vyznal svoje city k Maríne, zo mňa nie je, ani nebude – cha, cha, cha!“ Súťaž sa konala v sobotu po raňajkách o 9,00 hod. Na zahájení sa zúčastnil aj primátor mesta Kremnica, pod záštitou ktorého sa celá súťaž konala a ktorý ukončil súťaž pokrstením kremnickými dukátmi jedenástu zbierku básnickej a prozaickej tvorby ľudí s telesným a ťažkým telesným postihnutím „**Živý sen ...**“.

Súťaž prebiehala ako posledné dva roky: striedavo hovorené slovo a spev. Súťažiacich bolo menej ako vlani. V poézii vlastná tvorba zvíťazil ako inak Dušan Hanko, v próze vlastná tvorba tiež ako vlani Anka Šutáková. Tá súťažila aj v poézii od autorov. Jej podanie Hviezdoslavovej Hájnikovej ženy bolo úžasné, prednášala spamäti s takým citom, že všetci sme počúvali so zatajeným dychom. Zožala veľký aplauz, preto bolo pre nás všetkých prekvapením, že nezískala žiadnu cenu, ale ani žiadne ocenenie poroty. Boli sme sklamaní a nahnevaní z takého hodnotenia, nie iba my s Milanom, ale väčšina zúčastnených. Dušan Hanko jej dokonca chcel odovzdať svoju prvú cenu. Anky sa to veľmi dotklo, nie preto ako mi povedala, že nezískala žiadnu cenu, ale preto, že porota sa cez to preniesla ako keby tam ani nesúťažila. Bola z toho smutná do konca pobytu. Pripomínalo nám to vľahnajúcu barličku, keď súťažili naši Mockovci. Ani vtedy nešlo o hodnotu prednesu a hoci boli skvelí a páčili sa všetkým, ani oni nezískali cenu. Ešte aj teraz mnohí, čo boli na barličke vlani, sa na nich pýtali, spomínali a chválili. Ako povedala Anka, ktorá sa zúčastňuje už roky na Kremnickej barličke: „Táto porota je už iná ako bývala, tejto

porote asi nejde o hodnotu prednesu, ale o určitú skupinu súťažiacich (vyvolených)“.

Po večeri bola zábava spojená s bohatou tombolou. Atmosféra bola o čosi veselšia ako vlani, ale zábava netrvala tak dlho ako v predchádzajúcich rokoch, keď sme neboli obmedzovaní rôznymi opatreniami, ale teraz hlavne pocitmi strachu o zdravie aj o život.

V tomto duchu sme sa lúčili aj ráno (v nedeľu) po raňajkách. Lúčili sme sa so želaním, aby sme nasledujúce dni a mesiace prežili nielen my, ale aj naši blízki v dobrom zdraví a v lepšej atmosfére ako v posledných mesiacoch. A aby sme sa na 18. ročníku Kremnickej barličky stretli všetci, ba ešte vo väčšom počte.

Tak ako sme si aj my s Milanom priali stretávať sa s účastníkmi Kremnickej barličky, boli by sme radi, keby ste sa na nej zúčastnili aj viacerí z našej Asociácie polio, aby sme ukázali, že aj my máme šikovných, nadaných a úspešných členov.

Milí priatelia, aj keď žijeme v ťažkých a neistých časoch, snažme sa ich prežívať v pohode a s vierou, že bude lepšie. A keďže sa blíži koniec roka, prajem spolu s Milanom Vám aj Vaším blízkym požehnané a pokojné vianočné sviatky a hoci sa budem opakovať ako vo vlaňajšom Informátore, ale inak sa to asi nedá povedať, prajeme Vám z úprímného srdca šťastný Nový rok 2022 (nech je oveľa lepší ako bol vlaňajší a ako bol a ešte je tento). Nech ho prežívate bez strachu, iba v dobrom zdraví, láske, šťastí a v pokojnej nálade.

Helena Dovhunová

Aj túžba po mori sa nám môže splniť

Myšlienka na slnkom zaliate more a pláž nás určite zahreje pri srdci. Naše hrdinské zvládanie prekážok v mladosti nám žiaľ zostalo iba v spomienkach, lebo čas nás mnohých ukrátil o mobilitu, ponúkol nám útechu v barličkách, vozíkoch a sedavom spôsobe života.

Osud mi dožičil skvelého životného partnera, s ktorým som mala pocit bezpečia a spolu sme prežili veľa krásnych chvíľ pri mori. Ale môj strážny anjel odišiel a jeho pomocná ruka mi veľmi chýba. Povedala som si, že musím byť statočná a zvládnuť prekážky sama.

More a pláž na Sardínii boli nádherné, tak som sa hneď prvý deň odsuchtala do pokojnej vody a užívala si slastné pocity šťastia. Ani som si nevšimla, že prichádza príliv a more sa začína vlniť. Po chvíli boja s vlna-

mi som pochopila, že sa sama na pláž nedostanem. Nakoniec ma z mora vyniesli plavčíci. Pripadala som si ako mŕtva veľryba. Zvyšok dovolenky som strávila v bazéne a na more som sa len občas išla pozrieť.

Vedľa môjho lehátka bol manželský pár z Čiech, pán bol na vozíku. Kolesá mal upravené na jazdu v piesku. Z rozhovoru som sa dozvedela, že veľa cestujú a poznajú viaceré miesta pri mori s bezbariérovým prístupom (v Turecku, Taliansku, Chorvátsku).

Táto inšpirácia ma nabudila a po návrate domov som sa začala zaujímať o možnosti. Skutočne som na internete našla obrázky s úpravami vstupu do mora pre imobilných jedincov. Oslovila som cestovnú kanceláriu a predniesla svoje požiadavky. Stretla som sa s neuveriteľnou ochotou. Za pár dní som mala konkrétnu ponuku na pobyt v Chorvátsku na Makarskej Riviere v hoteli Biokovka. Bezbariérová izba s balkónom s výhľadom na more s celodennou stravou. Doprava autobusom. Už samotný začiatok ma prekvapil, keď mi v autobuse bezplatne ponúkli 2 sedadlá, aby som mohla mať vyložené nôžky. Mala som so sebou elektrickú trojkoľku, ktorú mi vodiči autobusu ochotne naložili a v ciele vyložili a poskladali.

Hotel Biokovka je rozsiahly objekt. Asi polovica izieb je pre dovolenkárov, druhá slúži ako rehabilitačné centrum pre pacientov s poruchami mobility. Prekvapil ma veľký počet mladých ľudí s paraplegiami, ale aj inými neurologickými diagnózami. Väčšina mala elektrické invalidné vozíky a sami sa presúvali k moru. Súčasťou hotela je veľký krytý bazén s morskou vodou a ďalší s horúcou morskou vodou – dostupné aj pre vozíčkárov.

Hotel delí od mora malý parčík, je však trochu z kopca. Priamo naproti hotelu vystupuje do mora betónový výbežok na konci so zariadením na spúšťanie imobilných pacientov do mora. Po oboch stranách výbežku je nerezové dvojzábradlie. To bolo pre mňa požehnaním, lebo som sa pohodlne dostala do vody až po ramená. Pláž z kamienkov je pomerne úzka, ale väčšina pacientov sa zdržiavala v parčíku, odkiaľ bolo často počuť, že sa dobre zabávajú. Slast'ou bolo každý podvečer sa vyhriať v krytom bazéne s horúcou morskou vodou.

Samozrejme, nechýbala typická atmosféra nekonečne dlhej večernej promenády s tisíckami ľudí, kopou reštaurácií a zmrzlinární, obchodíkov a veľa hudby.

Celý dojem z pobytu na Makarskej bol na výbornú. Po návrate domov som si znovu rezervovala pobyt na nasledujúci rok, žiaľ Covid všetko prekazil. Cestovka mi peniaze poctivo vrátila.

Počula som, že naši českí bratia chodia do Biokovky s upraveným autobusom. Nebolo by to možné zorganizovať aj u nás? Je to otázka na zamyslenie.

Dana Babincová

Skúsenosti z NRC Kováčová

V decembri 2020 ma problémy s mojím ochorením chrbtice – spinálnou stenózou – upchávanie miešneho kanála – prinútili ísť znovu na operáciu. Operovali ma v Michalovciach. Operácia prebehla relatívne dobre, horšie to bolo kvôli Covidu s pooperačnou rehabilitáciou, ktorá bola oficiálne nulová. Úplne mi odišli svaly na nosnej neobrnárskej nohe a oslabila sa aj tá slabá obrnárska. Mesiac ku mne však chodila domov súkromne dobrá fyzioterapeutka.

Zistil som, že mám nárok nielen na A-čkové kúpele, ale aj rehabilitačnú liečbu v Národnom rehabilitačnom centre (NRC) Kováčová. Nevedel som, do čoho idem, ale neľutujem. Bola to síce tvrdá drina – 8 až 9 procedúr denne, ale postavili ma na nohy. Na tanec to síce stále nie je, ani na stolný tenis, ale uvidíme. Môj pobyt trval 8 týždňov, neplatil som nič. Určite to však nie sú kúpele.

Na budúci rok plánujem pobyt zopakovať v dĺžke asi 6 týždňov. Je k tomu potrebné vypísať návrh, tlačivo je na stránke <https://nrckovacova.sk> a dať si ho potvrdiť rehabilitačnému lekárovi alebo neurológovi.

Pýtal som sa ošetrojúcej lekárky a aj primárky, či by mohli takúto rehabilitačnú liečbu absolvovať aj obrnári bez predchádzajúcej operácie a bolo mi povedané, že bez problémov, čo som doteraz nevedel. Vhodné by bolo, aby sa v návrhu uviedlo, že liečebný pobyt je potrebný, aby bol človek sebestačný. Poistenci VŠZP posielajú návrh priamo do NRC Kováčová bez predchádzajúceho schvaľovania VŠZP. Termín nástupu a dĺžku pobytu určuje NRC. Personál je kvalitný a ochotný.

Ak by mal niekto záujem o bližšie informácie, môže mi hocikedy zavolať na č. 0905/511 518.

Ján Bezecný

Vyznanie k 50. výročiu sobáša a pod'akovanie

Pamätáš, drahý, aké motto sme na svadobnom oznámení mali?
Nie? No nič to, veď v našom veku zábudlivosť je znamením,
že už starneme a na mnohé veci si nespomíname.
Veď aj ja som si celkom jeho znenie nepamätala,
no po jeho vybratí zo svadobného albumu,
viem už úplné jeho znenie a rada ti ho pripomeniem.

„Keď tichá pieseň z chóru zanôti,
ty mne a ja tebe poviem „PRISÁHAM,
my navždy zostaneme svoji
a vy doprajte šťastie nám“

Šťastie, čo je šťastie? Vec alebo chiméra?
Má meno alebo je bez mena?
Pre všetkých dosť alebo iba pre niekoho priveľa,
pre iného malé a aj to vrtkavé?
My sme to šťastie mali, hoci niekedy, áh, áh;
niekedy aj vlastným pričinením sme ho strácali,
no v skúške o jeho udržanie sme obstáli,
veď 50-teho výročia spolužitia sme sa dočkali.

Prvé roky neboli najľahšie. Nie preto,
že sme si na spoločný život zvykali.
O to nešlo, veď láska nás spájala,
aby sme prekážky prekonávali,
ale ťažké preto, že svojich blízkych
sme postupne strácali.
Tvojho tatka pol roka po svadbe
a môjho o necelé dva roky na
večný odpočinok sme odprevádzali.

No najväčšiu bolesť sme mali,
keď sme prišli o prvorodeného syna,
keď v pôrodnici pred návratom domov
vinou zdravotnej sestry, ktorej vypadol z rúk.
Pán nám ho daroval a vzápätí vzal
a v našich srdciach po celý život veľkú ranu zanechal.

No aj pri tých najťažších chvíľach, milý,
hoc sám si smútok a v srdci veľkú bolesť mal,
tú moju si svojou láskou zmierňoval.

Pán nám tú bolesť vynahradil, veď dvoch drahých synov
a štyri vnúčatá nám daroval, aby sme sa o nich starali.

Náš život nebol vždy ľahký, veď pre nás hendikepovaných
sme prekážky či v osobnom živote
a v rôznych prácach (zamestnaniach)
alebo pri iných príležitostiach zdolávali.

Neraz poznámky padali: „Pozrite, dvaja mrzáci sa zobrali“.
No my ruka v ruke spolu životom s láskou sme kráčali
a neraz v práci, či v osobnom živote viac a lepšie než iní dokazovali.

Prevládala v nás láska, no boli aj chvíle sklamania
a nedôvery, no držali sme sa prikázania:
„odpušť a bude ti odpustené“. Tak sme si
odpúšťali a to bremeno, ktoré nás dusilo,
bolo ešte na väčšiu lásku zmenené.

Vďaka ti, milý, za roky spolu strávené.
Vďaka za starostlivosť, za trpezlivosť,
vdaka za hodiny pri mojich trápeniach,
bolestiach, či už po operáciách,
alebo iných chorobách strávené.

Trpel si spolu so mnou, no nikdy si sa nestáľoval,
ba naopak, svojou láskou a tým svojím
povestným humorom a smiechom si
aj mne silu a vieru v lepšie časy,
v lepší život dodával.

Snáď nám náš Pán dopraje ešte ďalšie roky
kráčať ruka v ruke s láskou v zdraví a s pokorou.
Snáď nám venuje ten dar a snáď aj iní nebudú
naše šťastie závidieť, ale doprajú ho nám.

Ľúbim Ťa, drahý, a pokiaľ budem dýchať,
za to budem Pánu Bohu a Tebe ďakovať.

Nuž povedzte, je to zlé verejne svoje city vylievat'?

Vari chcem tak veľa?

Žiť, milovať a byť milovaná?

Helena Dovhunová

Gratulácie k narodeninám

Náš predseda po nástupe do funkcie začal posilať členom AP písomné gratulácie k narodeninám. Priznám sa, že zo začiatku som tomu veľmi nefandila, myslela som, že členovia to nejako nedocenia. Od Milana som vedela, že má od členov pozitívne ohlasy, ale až keď aj mne volalo niekoľko členov, že ich to potešilo a ďakujú, uvedomila som si, že najmä v týchto posledných dvoch rokoch, keď sa prehĺbila vzájomná izolácia ľudí, môže taká pohľadnica potešiť. Potešiť preto, že si na neho niekto spomenul. Z množstva ďakovných listov citujem aspoň jeden:

„Milý pán predseda!

Za gratuláciu, ktorá ma veľmi potešila, z celého srdca úprimne ďakujem. S potešením spomínam na krásne chvíle, ktoré som s vami strávila. A zo srdca pozdravujem všetkých členov Asociácie polio!

Vaša Blažena Petráňová, Slovenské Pravno“

Tak ten nápad asi naozaj nebol zlý!

Alica Suchá

***Naše rady opustila
Ema Geseová vo veku 88 rokov.***

Česť jej pamiatke!

Jubilanti v roku 2022

50 rokov

16. 7. Mgr. Kostelková Libuša Bratislava

60 rokov

16. 5. Urbanič Igor Stará Turá

65 rokov

2. 1. Sás Ján Bratislava
17. 1. Mintálová Eva Hranovnica
18. 1. Kubicová Tamara Chocence - ČR
23. 1. Malčeková Elena Banská Bystrica
19. 3. Ing. Slezáková Jozefína Nové Mesto n/Váhom
28. 3. Dindová Nataša Levoča
20. 7. Sunitrová Ľudmila Pavlovce nad Uhom
10. 11. Vričanová Helena Dobrá Niva

70 rokov

23. 1. Petříková Zdenka Košice
1. 2. Krajčovičová Margita Ludanice
26. 3. Mašľarová Božena Prešov
21. 4. Bakajsa Michal Pozdišovce
12. 9. MUDr. Vereščáková Mária Trebišov
13. 9. Ing. Mruzek Čestmír Ostrava-Poruba - ČR
29. 9. Bartková Marta Košice
13. 10. Mozgová Anna Smižany
12. 11. Ing. Rusinová Daniela Spišská Nová Ves
13. 12. Vajdová Irena Modra nad Cirochou

75 rokov

1. 4. JUDr. Horváthová Danica Bratislava
10. 9. Pinzik Ľubomír Rimavská Sobota

80 rokov

21. 10. Belejová Mária Bratislava

85 rokov

22. 2. Lichtensteinová Zuzana Turčianske Teplice
29. 10. Ing. Suchá Alicia Bratislava

*Všetkým našim členom prajeme
pokojné a krásne prežitie
vianočných sviatkov, do Nového
roku 2022 hlavne pevné zdravie,
šťastie a spokojnosti!*

Rada AP

Zloženie Rady Asociácie polio v SR

Predseda:	Ing. Milan Dohun Hlavná 64, 930 25 Vrakúň Tel.: 031/5694 192, 0903/141 030, e-mail: dohunmilan@gmail.com
Podpredsedníčka:	Ing. Alica Suchá Na barine 5, 841 03 Bratislava Tel.: 02/6542 7959, 0903/949 136, e-mail: suchaalica@gmail.com
Tajomníčka:	Mgr. Anna Hmiráková M. R. Štefánika 589/68, 907 01 Myjava Tel.: 0904/977 341 e-mail: a.hmirakova@centrum.sk , annah589@gmail.com
Hospodárka:	Helena Kánová L. Dérera 2, 831 01 Bratislava Tel.: 02/5477 2951, 0914/147 653
Členka:	Ing. Marcela Gašová Narcisová 21, 900 42 Dunajská Lužná Tel.: 0903/186 110, e-mail: gasom@centrum.sk

Kontrolná komisia AP v SR

Predseda:	Jana Šebianová Novozámocká 2473/3, 960 01 Zvolen Tel.: 0908/148 544 e-mail: j.sebianova@gmail.com
Členovia:	Ondrej Mocko Blatná ul. 55/15, Horné Mýto Tel.: 0911/750 357 e-mail: anrym799@gmail.com Anna Porembová Švábska 35, 080 05 Prešov Tel.: 0918/460 906 e-mail: aporembova@gmail.com

Informátor Asociácie polio v SR
Vydáva a bezplatne rozširuje pre svojich členov a priaznivcov AP v SR
Zostavila: Ing. Alica Suchá, grafická úprava a zalomenie: Elena Senková;
grafická úprava a zalomenie elektronickej verzie: Štefan Grajčár
